M H H D Z L A D N H Berigt aan den Leiet.

BOK KAZELJUMA

Suga in cons men, en incer worman Cheppen, on iers te bereft en, als bes cone fi laken, of were get 199 qo upbrided, faden, jo rafen alsfi

FRANCE ROOS TER

En bestookt met Helsch Vyer, door Paur la Chai-Je en Vader Peters, waar by gevoegd is een naanwkeurige af boeldinge of beschrijvinge van Louis de veerviende, Koning van Vrankrijk, en Jacobis de

of minoand to recent Lances for the every described of himself and of minoand to the control of the control of

Cedrikt tot LONBON, door ordre van Vader Peters, by James Warner, in den gekroonden Pape Baffaard, aldernaaft de Hertoginne van Kloefland. 1688.

Berigt aan den Lefer.

CREUSE LISER Sommigenvaanunge Menschen Gealeya met een aom vooroor des Som ingenomen, en meer vermaal scheppen, om iets te berispen, als het gene fy laken, of veragten, te verbeteren, fullen, fo nafch als fi dit Tractaatjesien , seggen dat ik dwaas ben , of wonderlijke grillen in de kor moet beben darik berden namen van Engelfeld Bokkura, de. geve; en fy fullen mogelych vragen wat eigenfelme de fe benaming encede Maar ik geve haar alleen tot antwoord, dat ik dat fo goed gevonden bebbe; en die ik het niet bebba etfthroven, un teller vieshoofd, of har int se vrager, na fijn fantasie genoegen te geven; want dat it onmogelijk. Daarom segen de Latinisten heel wel, Difficile est omnibus placare; alle mentchen te behagen die en francof moeyalister falet. En wederom, Nac Jupiten ipiterom wibis quidam placuit; Selfs Jupiter heeft het alle menfchen niet van passe konnen maken. Her moet den Lefer dan niet vreemd voor komen , dat ik het in defe verwarde tyden een ieder niet na fijafib Dis waten; noggy on moet ook niet denken, dat ik my daar aan late gelegen zijn , of hot een deel vieshoofden behaagd of mishaagd. Ik weet wel dat de genedie geveinfde pluimstrijkerien beminnen, en meer liefhebbers van do longen als van de waarheid zijn geen behagen in dit werk je stillen hebben. Maar het en is voor sodanige niet geschreven. Sy megen bear wife neusen daar af bouden. hebbe het maar geschreven voor de genedie de Rivere waarheid beminnen, en niet onkundig zijn van i gete dit federt eenige jaren in de wereld is voorgevallen, en nog dagelijks geschiede in ik en twiffele ook niet of so danige fullen daar genoegen in vinden 30 also mijn oog merk en eenig ste tragtinge is om de naakte waarheid, de van de meesten to node gehoord word, klaarlyk voor te stellen. Gelyk u de ondervindinge sal doen sien, ndiengy het met een onzydig oordel gelieft te lesen.

Cedia NO MA LEWI HILLER COD Valer Peters, by James, praymer, in dea geleroonden Pape Baffaard, aldernaall de Henoginner en Kierland, 1688.

Beroofd van Man en litel , verlitten van laar magen , Helass! Zeer jammetlick haar W. Bi Cor beleiegens

Om datay tegens dank en tegens haar oemoed ENGELSCHEN BOKKUM

Den een die hanet men op, en medet dat hy nie Berke. Op dat hy levend-dood, green medet de ververfe. Een anderwam wegen of teel his ververfe. Men nergens die gelijk v. On On Kalingo In Dr. Man A. A. Geen Tiger . geen Leeftwin , nog Heilehe talerer.

Van cob terarelliche Stiffe; mag Duiveliche Harpy, En heeft al lang getragt Burapate vernielen a mile Dooreen rampfalighot van weel ontsielde Zielen Ja, gantfele het Chriftendorn to brengen onder fe juk Vancen vervlocke Tyran; ofchriklijk fchellomftuk Wat heeft men al gesien in drie paar volle jarent is also nool noons (Wat is het Christendom al droef heid wodervarent and too vied and Wat zijn 'erat vermoord door era vervloekte dwang ! Hoe heeft het Babel Veen gewood , gedold zo lang lang lang lang Om Christus ware Kerk geheelijk te verdelgen godalie Molosie En g'lijk een zwavel-poel het alles in te fwelgen. Watheeft deez' droeve tijd gedrogten voort gebragt? Wanschepsels uyt den poel daar her altijd is nage; Daar Zon, nog Maan, nog Luge, nog Sterren konnen schijnen, Daar't alles in een damp van stank schijnt ze verdwijnen. Het is of't ware ligt geheel word uyegedoodd a [and online 1 b and / De waarheid word verdeukt en leid gantsch afgefloofd; 100 100 v 10. W De bittere haat en nijd, die doet de Keerik fugten, Wat baard de Antichrift al droevige ongenugtent Ik weet niet hoe het is, ik fla gelijk verbaafd ; ig Ik schrik van 't moord-geweer, dat in mijn ooren raald. Waar dat ik hene zie, "tis niet als moord en blaken; lov gibblegio (Hier hoor ik een geween, daar zie ik huis en daken Geheel ter neer gestort. Gints zie ik weereen Vrouw, Met eenseer droefgelaat; het fichaam in den rouw,

(4)

Beroofd van Man en kind, verlaten van haar magen, Helaas! Zeer jammerlijk haar deoerig lot beklagen: Om dat zy tegens dank en tegens haar gemoed, Het Roan Chivery leente Beeffreof God ganbidden moet. En die dit niet wil doen , dien gaat men fehriklijk plagen , Met al onmenschlijkheid; meer als een mensch kan dragen : Den een die hangt men op, en maakt dat hy niet sterft, Op dat hy levend-dood, geen hell nog trooft verwerft. Een anderwilmen weer van lid tot lid vermoorden, Men nergens diergelijkt van zelke dingen hoordden . 1 Geen Tijger, geen Leeuwin, nog Helsche raserny, Van 't onderaardsche Stijx ; nog Duivelsche Harpy, Nog Pluto, Profespija meral hun Helfche kragten, Noit zoeen schelteme quand den fterveling aanbragten En die heeft nog den namy dat men hier door bekeerd De kerteral Christie heeftons nimmer die geleerde Dat men door ziele-dwang de menschen moet bekere, Dit is het voorbeellieiet van Christus onzen Heere Heeft die door galg errend ; met ftroppen en met Zwaard , mis 16 W Zo lang de Werelligtond; bwelven bornederboard ila a sent sued soll Heeft die de Menschen ook gran plagen met Dragenders? Wat dunkt u van dees' wijs brie be felientwat bezonders no dill'an I Dat nu het Paaps gebroed wibwijfer nijn als God; En wil dat men haar wet aanneentevoor Gods gebod: Ook der men in haar Kerk gant knielen voord' Altaren wat 100 100 1 Voor Beelden groot proof proof thenenan pillenes and ni solle s' ree Cl Voord' Heilige Paus Jurigordogonzelieue Vroum ail anart a' lost sald Waar voor een teder menich kome tonen fijn berouw zog bioling wol Van fijne zonden , die hy onlangs had bedreven ; in to assil statisfied Op dat de Paap hem dan fijn zonden mogtvergeven : bened aa 17 mids dat hy had gebiegt altorens fijne zond it et is local soiet som all En het gebeim des herrs ontfloten tot de grond. L'oom a' nev dindal all O ongelukkig volk linkonthey dit niesleenesken jois med disabase W Dat de vergiffenis des Paaps uit niet kan frerken? Dat niemand (fehoon by is begaald met grote reen,), when the learner Uw zond vergevenkan; dan God de Heer alleen 2 Date

Dat noit geen eenig beeld uw droefheid kan verligten. Dat Sint & Andries, Michiel, niet konnen ietsverrigten. Nog Sinte Dyonys, nog Sinte Rombouts beeld, Nog d'heil'ge milde Klaas, die altijd koek omdeeld-Nog Jerisop fijn Paard, hoe trots hy schijnt te draven , Al evenveel kan doen als Lieveken en Baven; Die in de Stad van Gent voor Santen zijn vermaard, G'lijk d' eene gek den aar wel dikwils heeft verklaard. En honderd gekken meer, die zo veel wonder werken, Verrigten, als een Boer doet met een gortig verken. 't Iszeker kinder. fpel, en niet als zotterny; Waarom men hedendaags den Mensch brengt in de ly. En wie nu van dit quaad den oorfaak mogte wefen, En waar uit dat dit kwaad het eersten is gerefen; Zal nu de leser z ien , indien hy geeft gehoor : Mijn Zanggodin versoekt hier op een gunstig oor. Na dat Loyolaas geest met sijne doemelingen, Uit Plutoes jammerpoel, hier op der Aard kwam fpringen, Zo stelden sy terstond de Wereld gantsch in roer, En tragten op den Throon te letten Babels Hoer: Ja dat Helschgespuis ; die wilden overheren , De Vorsten groof van Magt, en wilden 'tal regeren-Sy spandden al in 't werk, wat dat hun brein bedagt; Om bey de Geestelijk en Wereldlijke magt Te krijgen: dog het wou ten eersten so niet lukken, Om't ware Christen G'loof geheelijk t'onderdrukken. Daar was veel moeit' aan vast, en niemand wist schier rasc Hoe dat men Sint Louis hier wijflijk toe bepraat: Dog eindlijk komt La Chais' by Sint Louis getreden, En heeft op dese wijs begonnen fijne reden? O Vorst, die als een Zon blinkt heerlijk op u Troon! Van ieder een ontsien; begunftigd van de Goon,

a Siet den Roomschon Byonkorf van de Heer van Allegonde. Pag. 161, 171., 176.

Indien gy volgd mijn raad, die wijslijk is en schrander , Zo wordge in korten tijd den tweden Alexander ;

Gy word een Wereld-Vorft van ieder aangebeen Derhalven volg mijn raad en luister na mijn reen: Het is hoognodig dan, datge uytuw Rijk gaat jagen, De ketters valich van aart , die na geen dreigen vragen. Sy worden alte fout; fy ftaan na uwe Kroon, Ey geef dat Ketters-vot dog hun verdiende loon! Uw Rijk fal nimmer meer in vreugd en liefde bloeijen: Ten zyge tot de grond de Ketters uit gaat roeijen. Sy zijn een Pelt in't Rijk, g'lijk men ziet menigwerf, Sy strekken u tot kwaad , en ons tot een verdert. La Chaife fag dat hy Louis hiet kon bewegen, En dat hy fig in 't eerst hier vinnig steldde tegen Bedagt een andre lift; waar door hem binnen kort, Synfchrikkelijke wil geheel gegeven word. 't Is zeker, 't geen Megeer niet doen kan door haar knapen, Dat blaafd de Duivel in de God-verdoemde Papen! O'tis een groot vermaak, 'tis Kermis in de Hel, Het komt in dese tijd den Duivel wonder wel : Want hy behoefd niet meer te zayen ofte ploegen, Hy kan zig met het zweet der Papen wel vernoegen; Syn Dienaars dienen hem met lust en groot vermaak; Maar om nu wederom te komen tot de zaak, Zo weet dat op een tijd is komen tegeschieden, Dat Sint Louis by hem La Chaife liet ontbieden : Want hy begeerde nu te biegten fijne zond, La Chaife was niet luy zo dra hy dit verstond. Hy ging fig metter haaft na Sint Louis begeven , En vraagden hem feer naauw al wat hy had bedreven, Hy zey: ô Vorst! ik bid, dat gy my 'talles segt, Verlwygt dog niet van 't geen u op het herte legt: Want zogy 'talles niet aan my wilt openbaren, la, tot een tittel toe, wat uis wedervaren, En wat gy hebt gedaan in alu levenstijd, Geen affaat hebt gy dan, zogy 't niet al belijd. Degrote alkander stond, als voor het hoofd gestagen, Met dat de Priester hem so scherpging ondervragen;

(70)

Hy biegten alles op, en toonde met weel fmett, Syn grote nedrigheid en fijn gebroken hert. Hy scheen voorwaar bedroeld om fijne zond te wesen. Men kon de droef heid felfs uit fijn gefigt fchier lefen, Hy zey, (wie zou dit oit van zo een Worft vermoen?) Dathy alseen zoet kind her noit biet meer zou doen. Wastophin Biegeraarhem nog eens zo neuw doorgronden, En vraagde hem voor 't left , zyn die nual a fonden ? Hy wist nog wel wat meer , maar't wou'er so niet uit ; Dog eindlijk zeid Louis met een feer droef geluit, Ik weet nog wel een zond's maar'k derffe u niet verklaren. La Chaife zey; dat 's niet, wild my die openbaren Louis die zey hem weer, de zonden zyn heel groot La Chaife zey dat 's niet ; al had ay schoon den door Vanuwe Vaar of Moer of Egtgenoot gezworen, Hieris wel affaat voor, last my u fonden horen. 't Moest al iet wonders zyn; daar ik geen raad toe weet ; Seg op maar, d'aflaat Raat voor u altijd gereet, hand alle Ik heb (zeyd' Sint Louis,) een aardig dier beflapen ; Wiens Man fo wel als ik yourdeen en'e zelfde wapen. 't Is waar; dat ditvan my al is een fout bellaan Maar weet dat ik dees faak om best wil heb gedaan. 'k Wift dat dit Venus wint vaak klangde gant sche nagten ; Om dat fy minder kreeg ale fy helass verwagten ! En dat ook al het zase dat op haar akker kwam, Dien uitslag nimmer had ; die hee by andre nam : Gelijk Adenis noit fijn Kennskon fien klagen, Alzo onmooglijk kondmijn hens gemord verdragen; Dat fo een aardig schaap fo droevig klaagd en kermd ! Wat Satyr uit het Wood die die aig niet erbetmil? La Chais' begon figifelfte kruissen en te zeeg pen Enging om dese daad Louis vry hard bejeeg men, Hy preveld in fig felfs, dan viel hy op de vloer, En maakten een getier als een faioor-dronken Boer-Dan riep hy om de hulp van een 'ge Heiligheden , and hand Dan heeft hy wederom voor Sint Louis gebeden

En na dit guigelfpel fprak hy Louis dus annochte, go able nergeid vi-l Syn grote ned night man giver enter the lawel gazan girlen eter grote ned light and grote ned night and gr Een middel is hier toe, u fonden zijn vergeven; 12600.000 noarlist vil Indienge op eenen dag de ketters brengt om 't leven , soal ob nod no M Gelijk men eertifds deed op Barellemens dag: 210 fie uos 2171) eyas yld Wat blijdschap sou dit zijn the wou datik 'tal zaga' soc nosele vel the Dees' God-vervlockte Scholmy die ging den Koning dwingen aus W Tot fo een Helfclie moord's 6 God-vervloekte dingen!si abantun? Hy plaagde hem folang, tot dat Louis hem gate in w low good liew vid Een hand-schrift van fijn hand, 't welk by hem persten af ilbuil no (1 Waar in geschreven stond womet's Konings eigehanden zoon sow all Dat men de ketters fouvermoorden en verbranden atab ; vos sindo as La dat men't ketters roe opleenen dag verniel, a vor men yes eit tile I Men spaar nog jong, nog oud, nog een geboren Ziel von stad 2 1 Het vonnisis geveld, het oordeel is gestreken, John to the V swime V Om't ware Christendomiden hart-afte fteken e vanfla ing signific Helaas! Om Christus volk te demperator de grond-now soi la sholl s' O schrikkelijke daad !. O Helsche Papen-wond basha b , raam go po? Doe nu dit hand-schrift aan La Chaise was gegeven, I mil byos) ded all Heeft hy door gantich het Rijk den Moord-dag uitgeschreven. Manai W Nu fal men (ley dien schelm) de ketters eens doen fien ; 18 h ; 18 h vi 21 1 Of't Geestelijke kleed geen Vorsten kan gebien. 3 h 11 10 19 W 18 ald Nu fal men uit een kelk het hetters bloed gaan drinken vib sab fli V x en doen dat Flelfch gelpuis tot in den afgrond zinken, abhim vl sab in () De Moerd-dag was besteme, hy dage tis alles klaar, od la dourst nit En dat in dese saak voor hem was geen gevaar : Maar 't lukten hem zo niet, als hem 't geluk toelachtte, Schoon dat dien bloed-hond daar met Lijfen Ziel na tragte, with oak A De Koning had hem tot dees moord gegeven magt guil ass men of med Maar had zo groot een faak in't eerst niet overdagt !! 13d 10 1918 21 W Wat jammer dit zou zijn ; dat men veel duilend zielen joged and Dal Die hem noit kwaad aandeen op een dag fou vernielen. In ma stig all De Koning wierd bedroefd tot binnen in fijn Hert. Ist gil at haven y'-Want fijn gewis' die fliep, mu eindlijk wakker wert a nee ne trans of Hy wilde op defen dag miet een Menfeh zien of horen and wil opin med De Prince van Conty, die komt hem egten forengible wit deed ne C.

(9)

En loopt fijn kamer in: schoop het hem wierd verboon, Hy zag den Koning aan, en nieende dat fijn Kroon de op grino21 oct (Want hy feer droevig scheen) alrede was aan 't dalen you out boily. Hy fag als iemand die fijn schuld niet kan betalen. Conti die heeft hem hier dereden van gevraagd, Waar op Louis fijn druk hem daadlijk heeft geklaagd; Hoe dat La Chaife hem tot loeen zaak ging vergen, 1 shlar bin 10 a.1 Om zo een moord te doen, en hoe hy hem ging tergen a vide ow Met alle liftigheid : tot dat hy thand-fehrlit had , 1191 sal wow yd . O Enbbehy hem daar na dat hy't dog weer gafbad Maar dat hy't niet wou doen. Comi zey: 'k fal 't wel krijgen, Ik fal hem dit mijn staal door fijne darmen rijgen, (Indiengy my geeft laft) fo hy't niet weder geeft; Wel aan breekt hem den hals, fo hy o wederstreeft, and and A Louis zei dit's mijn wil. Conti fei: 'k fal volbrengen, Ofik fal met mijn Swaard dien bloed-honds bloed gaan plengen. De Prince van Conti, die ging fo aanstonds voort, En heeft La Chaife nog belet so wreed een moort, Hy heeft hem doorgeweld nog weten in te tomen, Hy heeftalleen dien Schelm fijn boze wil benomen. Hy sprak La Chais' dus aan; Geef my hot hand-schrift weer? Het is uit's Koningslast, of anders schelmik zweer, Dat gy op dese plaats u Helsche Ziel sult braken, Daarom fo geeft het weer. 'k Seg wild niet langer flaken; En maakt niet veel geraas, of anderstal mijn wraak, Den oorfaak zijn dat iku fo te schande maak. Die woorden deden hem schier sidderen en beven-Zo dat hy door dees' dwang het hand-schrift weer moeft geven. Hierging Conti terstond mee na den Koning toe, Hy zei zie daar is 't weer; de Koning zei wel hoe! Is 't mooglijk dat gy het van hem hebt weer gekregen? Conti zei dat is niet; dat heeft gedaan mijn degen. In't eerst hiel sig dien schelm, of hy 'er niet van wist; Maar wat hy fei ofniet, het is hem al gemist, Hoe dat hy sprak of bad het kon hem geensins baten, Het hand-schrift moest'er zijn , of hy moest 't leven laten.

De Koning die in't eerst met droef heid was belaan , Wierd nu om dese saak met blijdschap aangedaan. Dit hand Schrift liet Louis ftrak aan Vulkaan vereeren; Doe zagmen Babels hoop in wanhoop heel verkeren. Loyalaas Hels gespuis zag als een Tiger dier La Chaife brulde felfa als een verwoede Stier: Hy fwoer hy zou Conti die schellemstuk betalen Of hy wou dat terstond de Duivel hem kwam halen En dat fijn lijfen Ziel den Duivel sy een pand Zo hy hem niet vermoord. La Chais' die flokebrand Die was hier in niet gek; wat dunkt u van die grillen ? De Duivel was wel zot, zo hy fijn Ziel zou willen Aannemen voor een borg: Hy heeftse alrede vast, De Duivel neemt geen borg, die selver is belaft, En aan hem ook verpand : al lange tijd voor defen, La Chaife fal hem noit so weten te belefen, Dat fijne Ziel die lang was in des Duivels magt Daar door een Papen vond fal werden uitgebragt. O neen! Dat kan niet zijn; hy is des Duivels eigen, Sijn Ziel heeft hy al weg het Lichaam fal hy krijgen; Zo dra sijn uurglas is verlopen door de tijd: Dog eer dat dese schelm nog uit de Wereld scheid. Sal hy veel brave lien beroven van het leven, Gelijk hy in een Maand Conti ook beeft vergeven, Te weten: Na dat hy by hem om 'thand-schrift kwam: Waar uit die dolle haat fijn eerste oorspronk nam. Doe nu Conti was dood; bedagt La Chais' met zinnen, Hoe dat hy wederom fin schelmstuk sou beginnen. En na dat hy al lang mer Peters had gepraar, So vonden sy dan goed; dat men die Helsche daat (Waar van ik heb geseid ,) sou weet in 't werrik stellen , En dat men't ketters-rot nu anders moelt gaan kwellen. Dat men nu wederom beleven moest dien tijd: Waar in Heer Alba fig fo dikmaals heeft verblijd ! Dat men door gantich Euroop de kettersmoeft gaan plagen Dat men nu wederom van nieuws moelt alles wagen.

(TE)

Dit fei la Chaife dat in Vrenkrijk fou geschien. En Peters (ei dat hy fijn Koning kongebien. Wat hy hem maar verfogt, zou hy hem niet ontleggen, En so hy't niet wou doen, dan zou by hem voorleggen: Wat voor een brave daad fijn Kaerin Trland dee: Doe fijn gevreefden arm der kett'nen ftrot af-fnee. Dit moet een voorbeeld zijn, waar op men wel moen pallen. Om fo in Holland ook de ketters te vetraffen, In 't kort men fou Euroop wel schielijk sien gebragt Onder den Roomschen Stoel en Pausselijke magt. La Chaife en Peters nu als twe bloeddorfte honden, Die stelden al in in 't werk wat sy bedeeken kouden: Geen kwaad scheen haar te boos, hoe helfah het ook mogt zijn, Al kwam het fellifs voort van Plutaos Proferpyn: Indien ly Christus Kerk, met sine Ledematen, Maar konnen in hun balg opflokken alstwe vraten : Wiens baft van Menschen bloed geensinskan worden zat. Wiensaltijd woedend hertis nimmer af gemata. Maar als twe Wolven, die in Boffen en in kuilen, Om het onnosel Schaap te roven, fig verschuijen. So leggen fy ook op haar luimen eer men't weet, En eer het iemand denkt, is't moord geweer gereed. La Chaise wist Louis weer so veel wijs te maken, Dat hy de ketters moest door roven moord en blaken, Bekeren: of hy kon noitfalig worden: want Om dat hy had begaan, de zonde van bloedschand; Kon hy onmogelijk sijn saligheid verwerven, 't Was leker en gewis, dat hy verdoemd fou sterven, En dat geen Priester kon uitwissen dese vlak : Door Millen en gebeen. Hy fou't op fijn gemak Indien hy't niet wou doen, ellendig nog betreuren, En al het geen hy zei, sou waarlijk sogebeuren: Daarom moest hy in tijds, tot zoening van dit kwaad, Aan God weer doen een dienst, door een Godlijke daad. Louis nu fiende dat hy nimmer konde ruften: 't En fy dat hy la Chais' liet doen wat dat hem luften,

Stond aan dien plager toe, het geen hy hem verlogt; Doe fagmen't Christen G'loof in Vrankrijk onderbrogt, Doe ging men als verwoed ; ja ralend en verbolgen: Het ware Christen G'loof erbarmelijk vervolgen. Hoe vele menichen zijn door dele dwang gedood! Ontelbaar is 'tgetal, oneindig is het groot:-Men heeft er helas! veel geworpen op Galeijen, Om daar te roeijen, en de wreedste slavernijen, Onmenschelijk uitze staan. En andere heeft men weer Af-Iweren doen hung'loof, en Christus ware leer. En heeftze in plaats van God den Baal aan doen bidden. Men heeft de kinderkens genomen uit het midden Van hare Ouders, en in Kloofters weggevoerd Gantich Vrankryk is ontwolkt; het gantiche rijk ontroerd, hand in De menschen zijn gevlugt, en hebben 'tal verlaten: Haar huis, haar goed, en bloed ten roof van veel Soldaten. De beste Steden daar wel eer de welvaard was, Die leggen nu tot puyn gedompeld onder d'as. De straten, die men zag van menschen overvloeijen; Daar ziet men anders niet als gras en onkruid groeijen. De kerken, daar wel eer de Godsdienst wierd gedaan, Die ziet men nu verwoeft en zonder vollik staan. Men weet niet waar dat al de menschen zijn gebleven, De Leeraars zijnvermoord, en zommige verdreven; Eenige zijn 'er ook, met paren hand aan hand, Zeer vast en hegt geboeid, en zijn, zo uit het land Tot flaven aan den Turk, verkogt met hele Schepen. And're heeft men weer elendig laten flepen; Gebonden aan een paard, tot fpot van't Roomsche Beeft De ziele-dwang is noitzo schrikkelijk geweest. Hoe kan de goede God, die alles is in allen; Dedwinglandy zo hoog! zien door de Wereld brallen? 't Is wonder dat Gods wraak de schenders niet verteerd, Van wien Gods heil'ge naam en kerk word onteerd. Indien wy daaglijks niet Gods grote goedheid zagen, Hoe kon God zo veel kwaad gedogen en verdragen?

Geen

(13)

Geen mensch kan deze zaak begrijpen of doorzien, Zo Gods lankmoedigheid niet groot was: kond't geschien? Was het wel mogelijk? hoe kon het dog geschieden, Dat Gods almogentheid Tirannen laat gebieden? 't Is waar; God is een God, die 't goed en 't kwaad laat toe, En al wat hem behaagd; maar eyndlijk word hy't moê. Hy laat wel voor een tijd de schelmen zegepralen : Dog zal des niettemin hun boosheid agterhalen, God die het al regeerd verbergd zig voor een tijd; Maar scheld de gruweldaen den schenders nimmer kwijt. Gods gramschap komt gewis: maar komt met trage schreden God laat niet ongestraft de boze godloosheden. Of Vrankrijks woedend beeft gedurig woeld en raafd; Ofde geschoren hoop de wereld maakt verbaasd, Of a twe Tirannen nu fo lang hun rollen spelen : Het zal die grote God ten laaften eens vervelen. Wy hebben nu in't kort gezien en aangemerke, Hoe men in Vrankrijk staag niet doet als woeld en werkt. Om't ware Gods geloof rampzalig te ontluistren, En't heldre ligt helaas! voor eeuwig te verduistren. Laat ons nu ook eens zien hoe England is ontsteld; Door een vervloekt Tyran, en Duivels Paaps geweld. Ik heb hier voorgezeid; hoe dat la Chaise poogde, Eer dien vervloekte schelm sijn duivels wit beoogde: Geen mindere moeite heeft Vaer Peters aangewend : Om zo in England ook (g'lijk ieder is bekend,) Naar 't voorbeeld van La Chais', de vromen t'overromplen-En, was het mogelijk, hen in de Hel te domplen. Enals die schelmen dan het Fransen't Engels' rijk Vermeesterd hadden, dagt het hen onmogelijk; Dat Holland deze magt zou konnen wederstreven, En gantich Europa zig van zellefs zou overgeven: Ja Vader Peters zey; dat hy had zulk een lift, Die geen verdoeinde ziel nog zelf de Duyvel wist. Hy kon al wat hy wou in Engeland verritgen, En voor fijn veinzery moest al de wereld swigten. a Vrankrijk en Engeland.

(I4) Die onbepaalde magt van Stuurt zou haaft al De ketters brengen, toteen lang-gewenste val. Sijn Koning moest aldoen wat Vrankrijk maar begeerde; Want Sint Louis aan hem voor niet geen geld vereerde. Hy hiel door 't Fransche geld zig zelven nog in ftaat. En zo hy dat niet had wift hy in't Rijk geen raad: Om't ongehoorzaam volk tot hare pligtte dwingen, Niet dat ik zeggen wil dat hy tot zulke dingen . On willig zoude zijn: geenzines dat is hy niet My doet al wat hy kan, gelijk men daaglijks ziet. Hoe deze dapp're Vorst voorgaat in goede werken, Hoe hy de Ketters, en 't vernielen van hun Kerken, Met lijf en ziel betragt. Hoe hy de Wetten breekt, Hoe hy de beste lien verwoed na 't herte steekt; Hoe hy zijn Ecden schend, die hy vier jaar te voren Had aan het Engelich volk zo dier en vast gezworen, Hoe hy heeft menig Heer, als hy zatin't gerigt, Onschuldig met verraad en schelmery betigt. Hoe hy ook menig ziel heeft valschelijk verwezen, Hoe hy een Voesterheer van schelmen plag te wezen, En ook nog heden is. Hoe hy volhard met vreugd; Inschellemstukken, en't verdrukken van de deugd. Hoe hy het Heilig regt kan krenken, draijen, buigen, Hoe hy de Weeuwen Weez het bloed weet nit te zuigen. Hoe hy fijn eigen Broer vermoord heeft door fenijn: Op dat hy in fijn plaats terstond mogt Koning zijn, 'En zo door's Broeders dood trots op den Troon te stijgen; Wat dunkt uw van die Vorst? Wie kan sijn deugden zwijgen? Is darniet heerelijk? zijn dat geen Heldendaen? Verdiend sijn Majesteit niet meer als lauwerblaen? Behoord men zulken Vorst in 't goud niet uit te houwen? Kan fijn gemeente niet op fijne deugd betrouwen? Mijndunkt ik hoor hier op de Ketters fout en stijf Zeggen; dat men fijn hert moeft scheuren uit het lijf, Met al fijn ingewand; en werpen't voor de honden: 'at die beeften-romp van beeften word verflonden.

Zagt

Zagt Ketters houd ow fill; en speeld niet veel den baas: Want fijne Majesteit, die zal uw dit geraas En al dat ftout geschimp, zo rijkelijk vergelden : Daarom fo houd u mond, en wild niet langer schelden. Men ziet wel dat ditis, maar boze ketters praat, Endat dit voort komt , uit een dodelijken haat, Tegen sijn Majesteit, van hen lang opgenomen: 1k weer wel dat niet een der Roomsgefinde vromen, Zo kwalijk sprekensal. Neen: dat's my wel bekent: Datal die vrome lien , van Bruggen en van Gent , Syn Britiche Majesteit, voor die Godvrugte dingen; Gedurig nagt en dag, een heilig lof toe zingen. Sy hebben groot gelijk, en'tis niet fonder reën, Dat zy gestadig doen veel Miffen en gebeen; Teneinde Deeze Vorft de ketters mag bekeren, En dat hy Vrankrijks deugd navolgen mag en leren. Ik meen nu niet de deugd van fijne Majesteit, Met al fijn vroome daen en fijn godvrugtigheid, Met't geen daar is aan vast, wijdlopig te beschrijven, Mijn voornemen is maar om by de zaak te blijven. 1k zal derhalven dan de zaak weer vangen aan, Entonen wat hy doet om't g'loof te grond doen gaan. Voor eerst zo heeft hy lang door Peters chelmeryen, Zig laten tot veel kwaad vervoeren en verlyen. Ja al wat Peters leide, en wat hy maar verzon; Of wat fijn helfche drift voor kwaad bedenken kon, Dat deede Koning straks. Hy agtten't al van waarde, Wat die vervloekte schelm zo schelleins hem verklaarde. Vaer Peters had Sint lams op deze felfde wijs: Ook voorgesteld de moord van Trland en Paris, Gelijk La Chaife deed, om Sint Louis te dwingen, Tot eenen ketter-moord: dog tot dees' vrome dingen Had Peters niet veel moeite eer hy. Sint Tains bewoog; Want Peters g'loofden 't felfs, hoe Duivels hy ook loog. Sijn Koning zou dees' moord wel hebben ondernomen; Maar zag bezwarelijk om tot de daad te komen.

Het was hem aangenaam; indien men in fijn Rijk De ketters in een uur vermoorden al gelijk: Maar om dat deze zaak zo ras niet kon gelukken, En dat hy vreesde dat het mooglijk zou mislukken, Daarom begon hy dan te denken op een ding; Waar aan heel d'ondergang van al de ketters hing: Want hy wou in fijn Rijk de gronden en grondwetten, Waar op de godsdienst steund, affchaffen en af zetten; Om d'onbepaalde magt te voeren in het land, Enzo het Pausdem dan in een gewenste stand Te brengen. Wat heeft hy gaan rasen, woelen, flaven, En als een toomfoos paard dan gints, dan herwaards drayen; En die op sijne wil niet ja en amen fegt, Schoon tegen fijn gemoed, of tegen't heilig regt, Valt in sijn ongenaê. Hy laat andre als guiten, In een gevangenhuis gestrengelijk opsluiten; Gelijk een iegelijk gezien heeft en wel weet, Dat hy de Biffchoppen dit onlangs ook aan deed; Maar egter zijnze nog in spijt van hem ontslagen, Ia tegen sijne dank moet by dit zien en dragen. Nu dit niet lukken wil, heeft Peters hem geraen; Dat by nu wederom iets anders moest bestaan, Om eens dit heilig werk in fijn drie Koningrijken : (Waar toe men zo veel doet) ten laasten te berijken. Men moest de ketters dan onder een valsche schijn, Veel ampten geven, en kwanzuis hen gunstig zijn, Tot dat men zag fijn kans, om haar daar af te zetten, En onder deze gunst hen alles te beletten; Wat maar tot voordeel van hun godsdienst strekt of is. Allenskens moest men hen dan tot de Biegt en Mis En andre zotterny (zo veel men kon) bewegen, Dan moeft de Paap quanfuis verlenen hen fijn zegen. Andre in tegendeel moest men, 't zy waar of vals, Betigten met verraad, en brengenze om den hals. En die de Koning nog genade wou bewijzen, Dien moest hy uit het Rijk verbannen en verwijzen

(17)

En slaan fijn goederen aan, en maken hem dan arm; Zo doende flokt Sint Fams het alles in fijn darm; En als een Ziels-barpy van so veel duisend Zielen, Die in sijn ongena, enin sijn klaauwen vielen. Dog dit's nog niet genoeg, de valsheid blinkt hier uit, Sijn valsheid overtreft den looften schelm of guit. Dat bleek wanneer hy laast met so veel valsigheden, Ontblood van eer en deugd, verbasterd van de reden, Voryalste Fagels Schrift , d'oorspronkelijke Brief: Die felfs d'Heer Fagel schreef. Is hy geen schelm, geen dief? Zijn het geen schelmen seg, die vals voor fijn verkopen? Moet men een valschaard met sijn huit en velaf- stropen ? Moet men hem niet aandoen de wreedste enfelste dood: Die van sijn Gods-dienst, Eed, en alles is ontbloot? Indien men lo een schelm zo ftreng een straf moet geven, Hoedanig moest men dan met delen Koning leven? Die sig selfs niet ontsiet, met zo veel Godloosheen, 't Vervalschen van een Brief, die in zo grote reen, En billijkheid bestaat. 'k Mag dit nu wel getuigen, Dat waarde Bey het eelst en zoetst weet uit te zuigen; Daar uit suigtselfs de Spin fenijn, en bitt're gal, Ik agt Sint Fams nu ook een Spin indit geval: Die door fijn valsheid weet't onnofel bloed te paijen't En weet de waarheid selfs in leugens te verdraijen. Foei! hy verdraid, vervalft, de mening en den zin, Van fijne Hoogheid, en fijn Hoogheids Gemalin, Meyrouwe de Princes. Dit doet haar eige Vader, Past ditniet beter voor een Schelm en Verrader, Dan voor een eerlijk Man? Waar is nu't Vaders hert? Waar is die tere zorg, die noit verbroken wert? Waar is de liefde die een Vader fal bewijfen, Aan fijne Kind ren? Ach! Wie fal hier niet van yfen? Wanneer hy's Vaders pligt verbroken fiet fo snood, Wanneer de Vader felfs Raat naar fijn Schoon-Soons dood? Gelijk hy heeft getragt fy Hoogheid te doen sterven, Om hem dus van de Kroon rampfalig te onterven.

(48)

Hy tragtte door fening of door een moor dars hand so Indien het mooglijk was, te helpen hom van kant. Maar dat is hem gemists, dat moet sijn bakhuis spijten. Ik sie van spijt alre hem in sijn nagels bijten. Ik zie dien dwingeland onthuisterd van de Kroon; Ik zie Oranje nu al zitten op den Thrani. Ik zie het Engelsch volk blijmoedig hem ontmoeren. En haar ootmoediglijk neerwerpen voor fijn voeten: Vermits hy hen beyrijd van zo een dryingeland. Die Gods-dienst, regt, en staat, uit Engeland verband. Endit geschied alleenom 't Pausdam te verheffen Ver boven 't ware G'loof. Wat Mensch kan dit beseffen. Dat men veel kwaad moet doen, op dat daar goed uit fpruit Wie ziet niet dat die doen gant schaegen reden fruit? Wat zeg ik redelijkheid? De reden is geweken Daar is geen reden meer; dat is ny klaar gebleken. De reenzijn anders niet: als dat's mijn wil en wet, Wie heeft de stoutigheid, diezig hier tegenget? Spreek al zo onbefuilt, fpring buiten alle palen, Van deugden redelijkheid ; u luifter fal cons dalen O Fransche Dwingeland, blijfal zo wreed, zo boes! Engy Brittanjes plang, gavoort zo goddeloos! Gy zit op nwen Throon, als Goden van der Aarde; Maar gy fult fterreven als Menschen vangeen waarde. Zie lefer in het kort, aanschouw deen gruweldean, Wie kan die dwinglandij yan Stuare lower fran? Dog onder al 't geweld wan sipe gruwel daden , Waar mee hy nu zo vaak fijn rijk heeft overladen; Is noit geen kwaad to boos, zo helich, zo vals bedagt Als't geen Vaar Peters lift beeft aan den dag gebragt. Te weten: dat hy heeft een Baffard belgen maken; Die Jams neemt voor fijn Soon, Zijn dit geen moije gaken? Dat men een Bastard houd, foey! voor sine eyge Zoon, Dat men een Baftard tragt te helpen aan de Kroon? Dat men het Wettig hoofd, beroven mil van 't leven, En dus drie Rijken aan den Baffard overgeven.

(eu)

Oneen! datfal diet zijn ; God trat dit niet gefchien ; Men fal (in spijt desmijds) webhaaft war anders zien. Men fal dien Dwingeland fijn boosheid fo niet lijdet, Men zal het Engelfeh Volk van dien Tyrun bevrijden; En jagen hem nit 't Rijk, met al hin helfch gebroed, Met Vader Peters, die zo dikwilsheeft gewood. Die flokebrand vun tekwand! die moord peft ungelaten! Die gaat na Vrankrijktoe; en heeft Sint Jams verlaten: Want wijl Vaer Peters tiet, datonfe Vloot hu tee, Met Volk seer wel gemand, kount zeilen op de Zee; Digt by de Britiche Kuff, en by de Britiche ftranden: Om daar met onse magt thet spijt Louis) te landen, En schoppen dan Sint Jums van frjiern Throon ter neer, Enfetten op den Throon; haar wetrig boofd en Heer. En als dit is geschied, kan Peters wel bespeuren Dat hem dan niet veel goeds zon komen te gebenten: En daarom gaat hy voort, en zeyd Sint Jams: vaar wel; Want 't schijnt dat hy niet grang zou raken in de knel. Die loze, boze schelm, die hoord wel wat gerugten, Zijn hedendaags in 't Rijk, en daarom gaat hy vlugten: Want hem is wel bekend, indien men hem betrapt, Dat hy voorseker dan tot hutspot word gekapt. Hollands Leeuw begind alrede op Zee te brullen, Ey fie fijn oogen! en ziet fijne steert eens krullen! De Zeeuwsche Water-Leeuw ook door fijn deugd vermaard, Die nu den Teems-Tyran fal maken zo vervaard; Benevens all' de magt van onse zeven Staten, Dat al fijn kreup'le magt hem niet zal konnen baten. Ons Vorst gaat selfter Zee, en stapt sijn volk vast voor, Zo moedig als hy kan; hy volgd het felfde spoor, Van sijn Doorlugte stam, waar uit hy is gesproten, En draagt als Atlas felf de Land zorg onverdroten. God zegene ons befluit, God ga met ons ten strijd, Odear Godszegen is, daaris het volk verblijd, Daar ziet men staag het volk fijn vyand overwinnen; Wie strijd voor Godes eer, diens strijd zal God beminnen.

(20)

Wie voor de waarheid strijd, en voor Gods heilig Woord; Die word wanneer hy bid, van God altijd verhoord, God sal de sijne noit om hulp verlegen laten, Kan God, dien hem bemind, in eeuwigheyd wel haten? Neen. Dat zy verre, o neen! Want die met God begint, Die heeft een fterken arm, die 't alles overwint. Wel aan dan Christen-volk laat ons op God vertrouwen, Hy is de Hoek fleen daar men altoos op moet bouwen. Indien wy dit dan doen, zo zal God ons voortaan, Die moed instorten, om den Vyand te verslaan; En breken's Vijands magt, en nemen schild en wapen, En geven dan eens loon aan die verdoemde Papen. Ik bid God voor het left, eer ik fluit mijn gedigt: Dat ons verenigd Land met God het al verrigt, En dat die goude fpreuk : Dat eendragt magt ban maken Eenieder Lands-genoot zo diep in 't hert mag raken, Dat ieder by fijn woord en eed mag blijven staan, Zo sal de vrijheid noit uit onse Landen gaan; De goude Vrijheid blijft hier in het Land dan wonen, En God sal ons dan lang met sijne zegen kronen, Zo bloeid ons Land in vreugd; tot fligting van Gods cer sie Zo leid de dwinglandy in 't Britsche Rijk ter neer.

Mineral anna Artico, meissayi is mail

in the last transfer we want had not it

Op de geboorte van Ludovicus, Innocentius, Carolus, Jacobus, Prins van Walis, anders genaamd: den opgeraapten Papen Bastaard; gemaakt door hulp van Vader Peters, en andere heilige Vaders, dewelke haar zelven navolgers van Jesus laten noemen.

Aan Vader Peters , &c.

2 Ut nemo doceat fraudes sceleris vias, Regnum docebit.

E lift, die overtreft het al, De lift weet alles uit te werken, Gelijk men heden kan bemerken. Hoe wonder, wonder is't geval! Dat nu de Papen Baftaards maken: Om zo het erfregt van de kroon, Te geven aan een Baftaard zoon, Dog dit is hier om niet te wraken; Vermits Sint lams de pokken heeft; Ia, van de beste soort van spanjen, Het spijt een Ridder uit Brittanjen; Die nimmer zo blymoedig leeft, Als fijne Koning hoog geprezen! Die van vrouw Vemus schatten vaak Is mee gedeeld; tot sijn vermaak. 't Is waar; hy zou onlukkig wezen: Om dat den armen bloed niet kan, Nog weet, het geen een man moet weten, Sijn kragten zijn al lang versleten. Hy weet 'er zeker niet meer van .

Als

[23] Als die den groten Turk fijn Vrouwen. By dag en nage bewaren gaan. Wat dunkt uw van dien Britischen Hurn? Mag by sijn eige kop niet klouwen? Maar Vader Peters helpt hem trouw, Die wil fijn zwakheid wat verligten; Hy doet voor hem fijn minne-pligten, By eenen Timmerman fijn vrouw. Of by de Nomen en Baginen; Benévens al de Papen zaam, Tot dat een hoer komt in de kraam. Die straks den Bastaard doet verschijnen. Op 't Koninglijke ledekant. En in de Koningin haar kamer, Daar was het kraambed veel bekwamer: Als dat men 't in een hoerhuis plant. Dat kan een Baftaard luister geven, Dat maakt een Bastaard hoog geagt. Dat maakt hem van een eel geslagt, En doet hem lang roemrugtig leven, Wie wist oit dat een Konings bed, Een Bastaard, een egt-kind kon maken? Indien dat waar zijn zulke zaken. En datmen dit houd voor een wet, Zo komen wis de Hoerewaarden, Met hopen na het Engelsch Rive. De Papen-Baftaards al gelijk, Dan zekerlijk geen moeite spaarden, Om mee te wezen egt geteeld. Wat Bastaard zal zig niet verblijden, Als hy beleefd deze cedle tijden; Mids hy van geen egt-kind verscheeld? En zo de Papen-Bastaards erven; Het regt van een drie-dubble kroon,

Tot spijt van d'egt-geboren zoon, En doet hem dus rampzalig sterven:

(23) Wat helpt de wettigheid hem dan? Wat helpen dan de Huwlijks bande? Is't egte-bed danieer of febande? Ey Lezer oordeel hier cens van! Waar zagmen oit een wrome vader, Een Bastaard houden voor sijn kind? Is liefde vals, of is for blind? Wat komt van twe de liefde nader? Zeg liegt het moederlijk gemoed? Kan 't moederlijke hert wel liegen? Kan dit ons heden niet bedriegen? Gelijk: de Koningin ons doer? De Koninginovan Greet Brittanjen, Die neemt Vaer Peters Baftaard aan, En doet hem voor haar vrugt door gaan, Op dat fy den Prins van Oranjen, Dus van de Kroon onterven zou. Voorwaar dit zijn wel brave dingen, Vaer Peters mag mi danffen, fpringen: Om dat hinteelde beiten trouw Een Baftaard, die Euroop doet vrezen, De grootste Bastaard van ons tijd, Van al de Ketters zeer benijden Gemind van die, gehaat van dezen. O Vader Peters wat zijt gy Gelukkig, met uw Bastaard jongen; Om wien men heeft zo vaak gezongen , Om wien men is hertgrondig bly; En die men zelfs wil Koning maken. Dat staat de Ketters zeker schoon; Zo houd men haar nog van de Kroon, Schoon zy hun gal hier tegen braken. Ey houd uw Bastaards tog in waarde! Verzuipt uw' hoere kind'ren nies,

Zy worden Prinsen g'lijkje ziet, En Wereld-Vorsten van der aarde.

. (24) Ey! Nonnen en Bagijnen fijn, Gewijde Sufters vrome zielen, Wilt uwe Bastaards niet vernielen-Nog ook vermoorden door fenija. Maar laat gestadig uw bevrugten, Van d'een of d'andre Kloofter-Broer-Als een gewijde Papen-Hoer En denk 't hoereren zijn maar klugten: Wanneer tom bestwil is geschied. Laat dan om bestwil uw beslapen, Van Sint Loyolaas vrome knapen; Want Priesters bloed ontremigd niet. Geen Priester kan een maagd onteeren, Gelijk Vaer Peters fellefs zeyd, Wannecrze daadlijk word geweyd; Met heilig oly van die Heeren. Ey Vader Peters vaar dan voort? Volherd dog in het kinder-telen, Het zal de Nonnen noit vervelen, Die gy zo dikmaals hebt bekoord. Maak nog meer Prinsen voor Brittanje, Ey doed uw best! ô vrome man! Zo krijgje hier beloning van; De mazeltjes uit Pokkig Spanje, G'lijk ik u wensch met al mijn bert,

Dat uw die loon gegeven werd.

. Talk of the grown

En Verside Verliger van den sandr.

Respice Finem.

Op de Af-beeldinge

Van

LOUIS de XIV.

Tegenwoordigen TYRAN.

Van

VRANKRYK, &c.

Ie hier den wreetsten Schelm, die oft het aardtijk droeg.

Die noit sijn bast verzaad, van Christen-bloed te zwelgen;
Dat hy een bloed-hond is, toond sijn gezigt genoeg:
Hier is hy die zijn Rijk en Steden gaat verdelgen.
Men scheur sijn hert nit 't lijs en goy't hem in 't gesigt.
Dien bloed-hond is niet waard het held re Zonne-ligt.

ANDERS.

lier is hy, die lieth hat van Papen overheren:
Men werp fijn holle romp voor Tijgers v Leeuw en Beren 12

D

Op

V'A'N

JAKOBUS Lde II.

MA Tegenwoordigen TYRAN.

GROOT BRITTANJEN, &c

Die Schelmen ampren geeft, en Fromen afgaat fetten,
Die Schelmen ampren geeft, en Fromen afgaat fetten,
Die moordery bedriff, en niet als woeden kan.
Die 't Brisse Rijk nit-put, door Ziele dwang, en stropen.
Men ziet wet aan sijn muildathy heefsbloed gesopen.

Anders.

Aan

Aan't Britse Volk.

Aanschouw dien Dwingeland, die Kerk en Staat vernield,
Die 't ware Christen-g'loof gaat naar het herte boren,
Men doe (eer 't is te laat) hem in den 2 Teems versmoren;
Ey!help hem maar van kant, eer hy'er meer ontzield;
Die 't quaad doen, in 't begin, kan stuiten en beletten,
Die zal men sijne roem de Wereld door trompetten.

a De Rivier van London

